

Justitiedepartementet

L6

Linnea Munkhammar

103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:

2025:8

Er referens/dnr:

Ju2025/00016

2025-04-10

Svenskt Näringslivs yttrande över betänkandet SOU 2024:96

1. Några inledande kommentarer

Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på SOU 2024:96, Mediegrundlagarna och tillgänglighetskrav för vissa medier, och vill med anledning av detta lämna följande kommentarer.

Svenskt Näringsliv är en organisation som har 69 000 medlemsföretag från alla typer av branscher. Det gör att Svenskt Näringsliv inte företräder en enskild branschs syn på de aktuella frågorna utan har ett brett näringslivsperspektiv.

Utredningens uppdrag har varit att utreda hur parlamentets och rådets direktiv 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster förhåller sig till mediegrundlagarna samt om det finns behov av ändringar i grundlagarna med anledning av direktivets krav.

Många av de frågor som berörs av utredningen är sådana som inte faller in under frågor som Svenskt Näringsliv arbetar med. Svenskt Näringslivs yttrande kommer därför fokusera på följande frågor:

- Etableringsfrihet
- Relation till andra frågor

2. Etableringsfrihet

Svenskt Näringsliv välkomnar att utredningen i så pass hög utsträckning beaktar frågor om etableringsfrihet. Etableringsfriheten är tydligt reglerad i 3 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen, 4 kap. 1 § samt 6 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen. Precis som utredningen beskriver är det också på många sätt en bakomliggande princip i den svenska regleringen av informations- och yttrandefrihet. Det finns dock reglerade inskränkningar i etableringsfriheten, såsom i 3 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen. Inskränkningarna kan vara kopplade till avvägningar mellan olika intressen, såsom tillgänglighet.

Med det sagt tillstyrker Svenskt Näringsliv de förslag som utredningen lägger kopplat till hur olika intressen ska vägas mot varandra i de här fallen.

3. Andra näraliggande aspekter – upphovsrätt

Frågor om att tillgängliggöra material träffar också ofta de upphovsrättsliga frågorna. Utredningen har hanterat dessa frågor med viss styvmoderlighet, vilket i sin tur hänger samman med hur utredningens uppdrag sett ut.

I det aktuella direktivets skäl 41 anges följande:

"Det är ett känt faktum att personer med funktionsnedsättning fortsätter att stå inför hinder när det gäller att få tillgång till innehåll som är skyddat av upphovsrätt och närstående rättigheter och att vissa åtgärder för att ta itu med denna situation redan har vidtagits till exempel genom antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/1564 (14) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1563 (15), och att ytterligare unionsåtgärder i detta syfte skulle kunna vidtas i framtiden."

Svenskt Näringsliv anser att det hade varit läge att adressera detta mer än vad som skett i utredningens avsnitt 6.1.5. Det kan vara värt att påminna om att upphovsmännens rätt till sina verk är grundlagsskyddad genom 2 kap. 16 § regeringsformen.

Christina Wainikka

Policyexpert för immaterialrätt